

Det røde klubhus i Skive

Af Niels Mortensen, Skive

Et 101 gammelt og noget ramponeret »skur« – oven i købet et »genbrugsskur« – er det værd at bevare?

Det spørgsmål er blevet kraftigt diskuteret i de senere år, mens »skuret« stille og roligt forfalder mere og mere. Men nu er der udsigt til, at »skuret« får en god fremtid!

»Skuret« er Skive Idrætsklubs gamle røde klubhus på Stadion. Det er så vidt vides det ældste klubhus i pro-

vinsen, som er bevaret, udvendigt endda i det væsentligste, som huset så ud efter en stor udvidelse i 1918-1919.

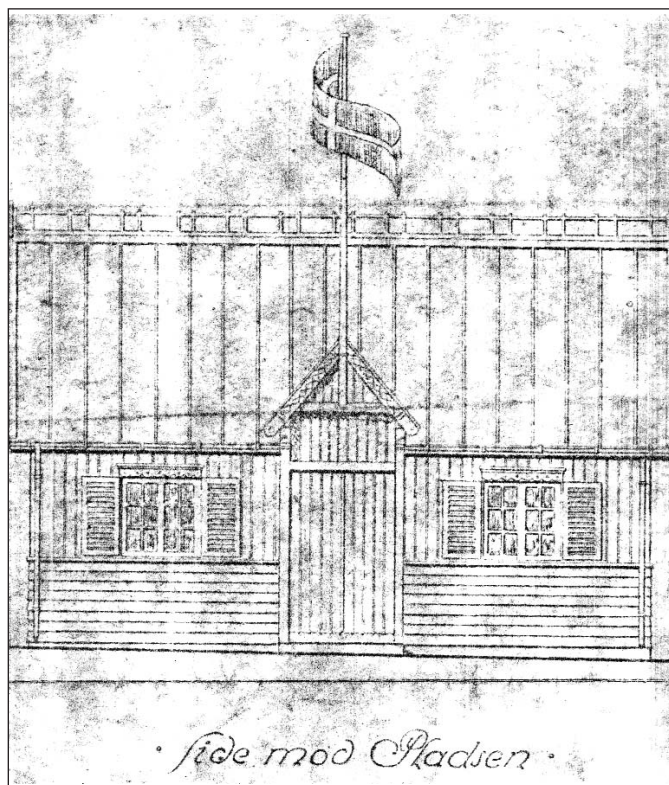
Klubhuset blev opført 1908 på det daværende »stadion«, dvs. dyrskue-, markeds-, fest- og sportsplads i ét - i Grønnegade og blev i 1944 flyttet til Engvej ved det nye Skive Stadion.

Bygherren var som nævnt Skive Idrætsklub – SIK. I 1901 blev Skives cricketklub og gymnastikforeningen sammenlagt til Skive Gymnastik- og Boldklub. Klubben tog i 1906 navneforandring til Skive Idrætsklub, da den frie idræt – atletikken – kom på klubbens sommerprogram.

SIK blev snart den dominerende sportsklub i Skive. Baggrunden for den position var ikke mindst, at klubben i 1908 kunne indvie eget klubhus ved stadion i Grønnegade.

Det var et længe næret ønske for SIK, der her gik i opfyldelse. Klubhuset blev tegnet af den unge Skivearkitekt Erik V. Lind, kendt for markante bygninger i Skive som »Børsen« og »Brogården« og senere også kendt som arkitekt for mere end 350 mejerier landet over. Klubhuset var en beskeden bræddebeklædt bygning på ca. 7,5 x 5 meter i en etage, med 45 grader tagpapdækket sadeltag. Over indgangsdøren en beskeden frontispice, der gav plads til en lille flagstang, hvorfra Dannebrog kunne veje ved særlige lejligheder.

Klubhuset blev et samlingssted, der gav SIK mulighed for at modtage udenbys gæster under bedre forhold end før, hvor sportsfolkene var henvist til at klæde om bag en busk på stadion. SIK skaffede selv de nødvendige penge til materialer ved indsamling blandt klubbens medlemmer, lokale firmaer samt fra basarer og dilettant-

Det første klubhus, tegnet af arkitekt Erik V. Lind, Skive, i 1908. Den beskedne bygning udgør stadig en væsentlig del af stueetagen i det røde klubhus. Opmåling december 1918 ved arkitekt H. Toft Hansen, Skive.

*Skives idrætsplads lå mellem 1902 og 1944 ved Grønnegade og Odgårdsvej. Udover at blive brugt til fodbold og andre sportsgrene blev pladsen også brugt til dyrskuer, markeder og byfester – og til genvej fra Sallinggade til Allegade! Der var god plads i området – og Erik V. Linds beskedne klubhus ved grusvejen, der senere blev døbt Aakjærvej (nu omdøbt til Jeppe Aakjærvej), syner ikke af meget!
Foto: C. Hadrup 1910.*

komedier. Og så gik klubbens medlemmer ellers i gang med at bygge klubhuset i deres fritid.

Klubhuset havde stor betydning for medlemmerne, så der blev lagt megen opfindsomhed i den beskedne bygnings udsmykning: Flotte dørbeslag af støbejern, udskæringerne i indgangsdøren og på indvendige døre, der er viser motiver fra klubaktiviteterne: fodboldspillere og hækkeløbere.

SIK var hver sommer fra omkring 1910 vært for store sportsstævner, hvor såvel københavnske som tyske fodboldhold gæstede Skive. Det medførte behov for mere plads i klubhuset. Hertil kom, at medlemstallet i SIK voksede stærkt. I 1915 havde SIK 103 medlemmer, i 1918 160 og i 1919, hvor det udvidede klubhus blev taget i brug, nåede man op på 260 medlemmer.

I 1919 tegnede en anden ung Skive-arkitekt, Hans Toft Hansen, en udvidelse af klubhuset. Toft Hansen havde som tømmersvend været blandt de frivillige i 1908, så han kendte naturligvis huset ude og inde.

Bygningen blev forlænget med fire meter, forhøjet med yderligere en etage og forsynet med et meget fladere tagpapdækket sadeltag. På den nye første sal blev der lavet omklædningsrum, bestyrelsesværelse og en overdækket altan til bestyrelse og de lokale sponsorer - i datiden kaldet honoratiores.

Om- og tilbygningen kostede 1.137 kr. i materialer, og så klarede medlemmerne ellers som i 1908 resten ved frivillig arbejdskraft.

I midten af 1930'erne lod Skive kommune nogle af byens arbejdsløse opfylde den såkaldte »Rosens Eng«

Stolte SIK'ere foran det første klubhus ca. 1915. Som nummer to fra venstre ses boghandlermedhjælper Stephan Agger. Der blev kælet for detaljerne på klubhuset – bemærk de fine, udskårne vinduesoverligger.

ved Skive Å. Byrådet havde kig på det store område ved Grønnegade til byggegrunde, i første omgang boligblokke for aldersrentenydere (Grønnegården), og så måtte SIK vige.

Som beskæftigelsesarbejde for arbejdsløse anlagde Skive Kommune derfor i 1941-44 et nyt stadion ved Engvej. Kommunen lovede SIK at opføre et moderne klubhus med tilskuertribune ved den nye idrætsplads. Det kom til at volde vanskeligheder, for under verdenskrigen blev der indført en skrap rationering af byggematerialer, som skulle forbeholdes til bolig- og erhvervsbyggeri.

Derfor måtte Skive kommune i 1943 overtage det gamle klubhus ved Stadion i Grønnegade for at flytte det til det nye stadion.

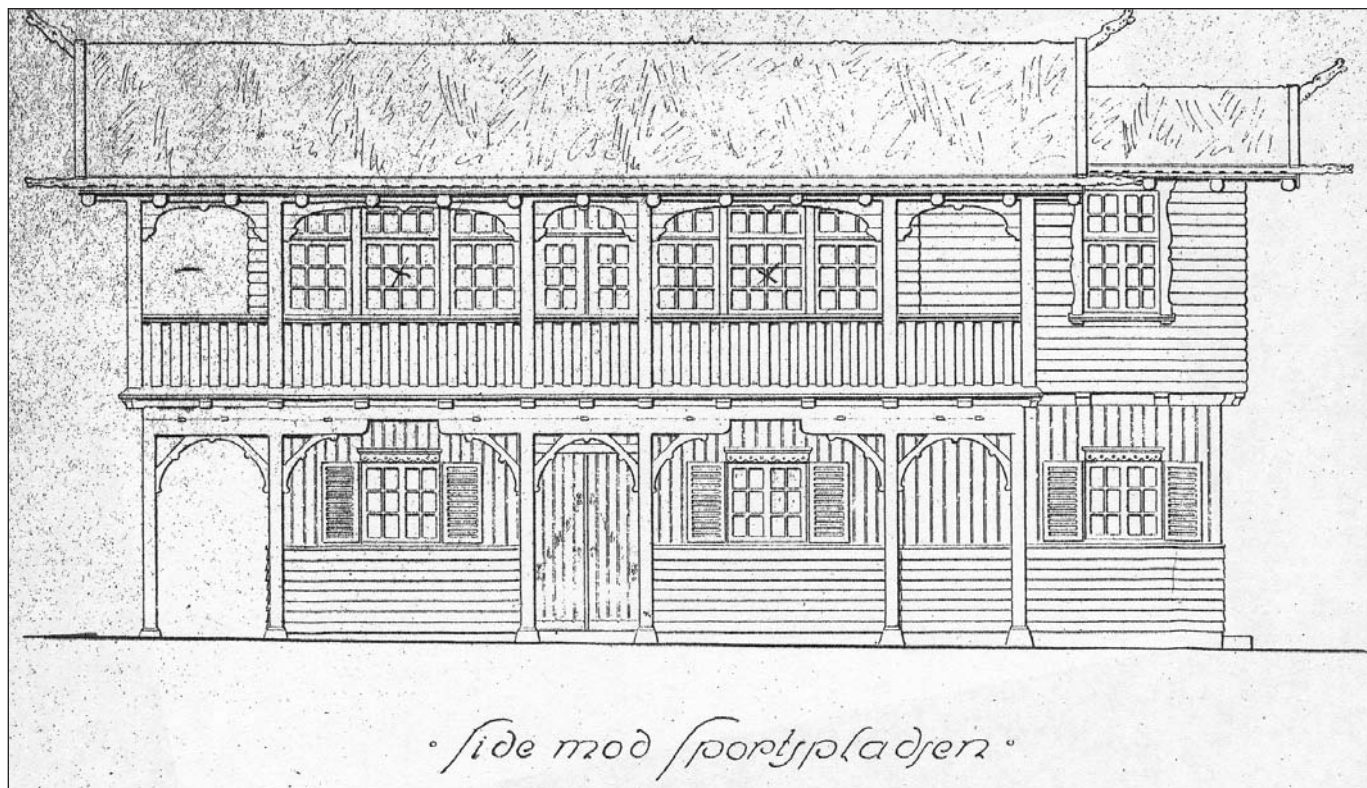
Der var tale om genbrug, men det var ikke muligt helt at undgå at anvende nye byggematerialer, bl.a. skulle der støbes nyt fundament m.m. Det krævede cement – og det skulle kommunen have tilladelse til at købe hos det statslige Byggenævn. Derfor ansøgte stadsingeniøren den 29. november 1943 om tilladelse til at købe og hjemtage 38 tønder cement med følgende begrundelse: »Skive kommune har anlagt en ny sportsplads, som skal tages i brug ved sportssæsonens begyndelse i

Efter opførelsen af klubhuset fik SIK mulighed for at invitere udenlandske klubber til Skive for at spille mod SIK's førstehold – uden at gæsterne behøvede at klæde om bag en busk. Her har SIK besøg af fodboldklubben »Altona« fra Tyskland (i sribede trøjer). Billedet er taget umiddelbart før udbruddet af 1. verdenskrig i 1914. Bag spillerne i midten ses lidt af dobbeltdøren til klubhuset med de fornemme udskæringer. På venstre dør står der ANNO og på den højre årstallet 1908 i romertal – men man kan kun se tallet M (1000). Foto: C. Hadrup.

foråret 1944. Spørgsmålet om idrætsanlæggets snarlige ibrugtagning er blevet særligt aktuelt, idet Skive kommune agter at opføre boliger for aldersrentenydere på den nuværende sportsplads og ønsker at fremme dette byggeri mest muligt under hensyn til boligmangelen og

af beskæftigelsesmæssige grunde. Da det efter gældende bestemmelser og på grund af materialevanskelighederne ikke er muligt at opføre et nyt klubhus med de nødvendige omklædningsrum, bad m.v., har Skive kommune overtaget »Skive Idrætsklub«s nuværende træ-klubhus

Klubhusets udvidelse i 1919, tegnet af arkitekt Hans Toft Hansen, Skive.

og agter at flytte det til den nye sportsplads. En sådan løsning vil kun kræve ringe mængder, hvoraf det ansøgte kvantum cement er det væsentligste.«

38 tønner cement lyder ikke af meget, men det var det i det sidste krigsår, så stadsingeniørens ansøgning blev nøje gennemgået og vurderet. Byggenævnet nåede frem til, at 38 tønner cement var alt for meget – der var efter nævnets mening kun behov for 23 tønner! Det meddelte man handelsministeriet, der administrerede lovgivningen, og midt i januar fik kommunen afslag på ansøgningen.

Ministeriet skrev den 17. januar 1944, at det »efter

stedfunden brevveksling med Byggenævnet, der har meddelt, at det pågældende arbejde vil kunne udføres med anvendelse af kun 23 tdr. cement«, ikke ville »give nogen særlig udleveringstilladelse for dette kvantum cement, og at man derfor måtte have hr. stadsingeniøren henvist til at søge cementen indkøbt af den mængde, der er stillet til rådighed for forhandlerne til udlevering uden særlig udleveringstilladelse.«

Stadsingeniøren gik straks i gang med at tale med Skives tre tømmerhandler. På kuverten med brevet med afslaget fra ministeriet står der, at Skive Tømmerhandel den 19. januar lovede at levere 10 tønner cement og

*Klubhuset efter udvidelsen i 1919, med balkon til »honoratiores« og de første overdækkede tilskuerpladser med solide bænke!
Klubhuset er forhøjet med en etage og forlænget med en tilbygning mod nord (til højre) Foto: C. Hadrup.*

Diges Trælasthandel 8 tønner, mens J. Christensens Trælasthandel den 20. januar lovede 10 tønner, heraf halvdelen i februar måned – i alt 28 tønner!

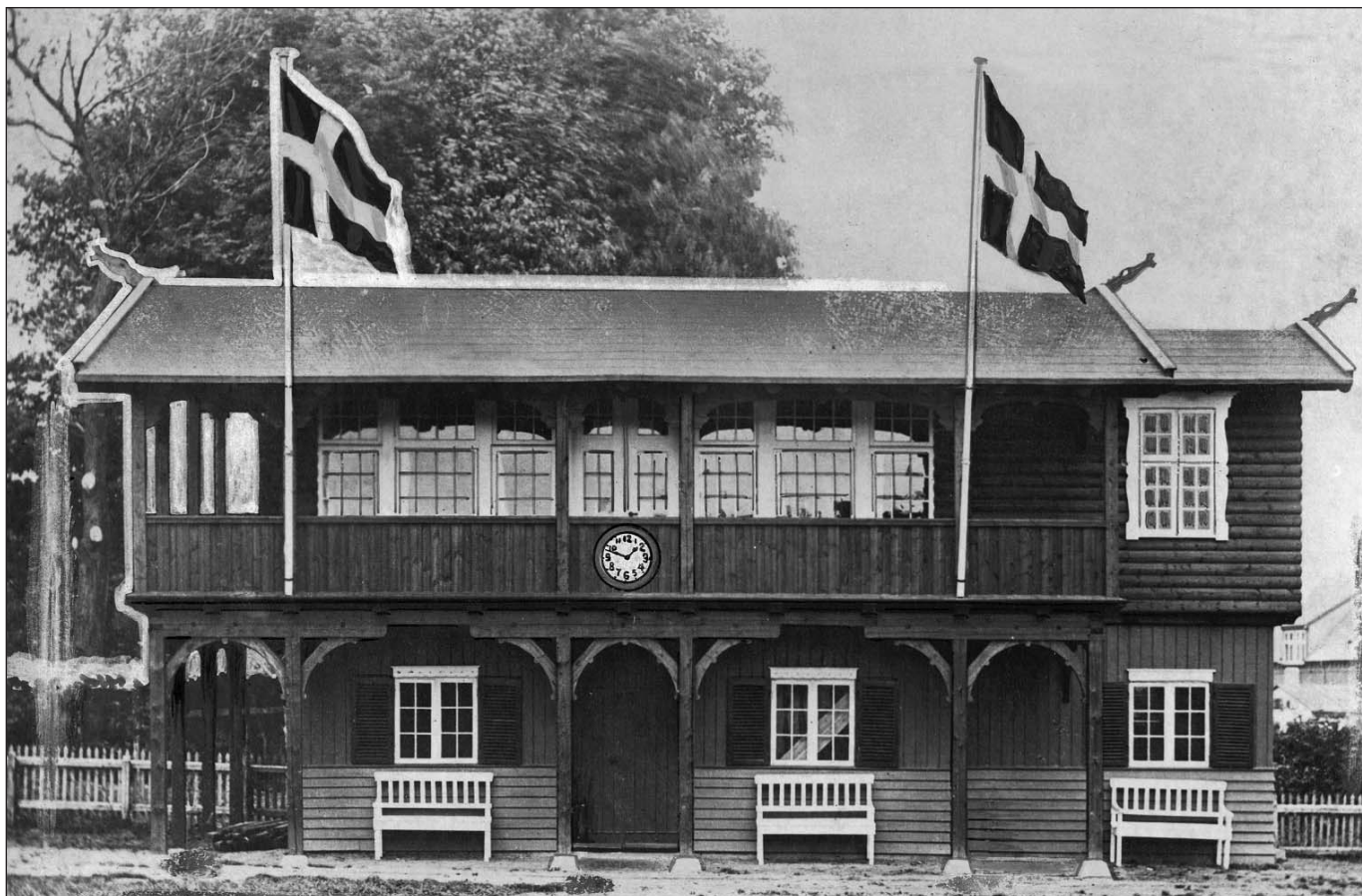
Med cementen på plads, afsatte stadsingeniøren sammen med murermeister N. Sloth Møller den 21. januar husets nye placering – og så kunne støbningen gå i gang.

Imens måtte borgmester Woldhardt Madsen løse et problem, der kunne have forhindret flytningen. Tyskerne i Skive brugte området ved det gamle stadion til vognparkering m.m., og værnemagten havde i den forbindelse også beslægtet klubhuset! Borgmesteren havde held

med sit forehavende og kunne den 14. februar 1944 meddele, »at klubhuset er frigivet af den tyske værnemagt og at arbejdet med flytningen kan påbegyndes.«

Den 19. februar kunne tømmermester Jens Christensens folk endelig begynde at pille klubhuset ned – hver eneste bjælke og stolpe, hvert eneste bræt blev omhyggeligt nummereret, hvorefter træet blev kørt til den nye plads ved Skive Å. Der blev i alt seks læs træ, som det kostede 33,00 kr. at flytte! Det tog indtil den 11. marts, hvorefter genopførelsen ved det nye stadion kunne begynde to dage senere.

Den 15. maj var opstillingen færdig. Der blev ikke

Klubhuset blev i 1921 udstyret med et stort ur, så fodboldspillere og tilskuere kunne følge tiden under kampene. Uret blev skænket af elinсталatør Kaspar Jacobsen, der gennem mange årtier var en sikker SIK-støtte, først som spiller og siden som bestyrelsesmedlem m.m. Bemærk de tre herlige dragehoveder på tagenderne. Disse spændende bygningslementer, der måske er hentet i nordisk mytologi – eller er det krokodiller? - er desværre fjernet fra bygningen for længst!

afholdt unødvendige udgifter – f.eks. blev der ikke opsat lampesteder i de to w.c.-rum og i pissoiret! Alligevel var det en kostbar flytning. En »foreløbig opgørelse« fra den 25. juli viser, at udgifterne ved flytningen udgjorde i alt 10.899,03 kr., hvortil kom udgifter til installation af w.c., brusebade m.m. samt glarmesterarbejde, anslået til 1.200-1.400 kr. tilsammen. Det ville formentlig have

været billigere at bygge et nyt klubhus, men det var som nævnt urealistisk i krigsårene!

Alt var klar til den festlige indvielse af stadion, som foregik i juni 1944. Det blev gjort grundigt, for Skives to store idrætsklubber, SIK og Arbejdernes Idrætsforening, kunne ikke blive enige om at holde en fælles indvielse, så de holdt hver sin!

I 1944 blev klubhuset pillet ned på stadion ved Grønnegade og flyttet til det nye stadion, som Skive kommune anlagde ved Engvej. Her blev det placeret ved østenden af træningsbanen tæt ved Skive Å, hvad der har betydet, at klubhuset er blevet oversvømmet, når åen om vinteren gik over sine bredder. Foto ca. 1948.

Kort tid efter denne dobbelte indvielse beslaglagde tyskerne også det nye stadion, og indtil befrielsen i maj havde SIK hverken stadion eller klubhus!

Da krigen kom lidt på afstand, begyndte de skiftende bestyrelser, der ikke havde glemt byrådets løfter i begyndelsen af 1940'erne, at drømme om et nyt og

større klubhus, kombineret med en overdækket tribune. Men det blev længe ved drømmene, og i første omgang måtte SIK nøjes med en beskedent udvidelse af det gamle og veltjente røde klubhus. I slutningen af 1950'erne blev altanen på første sal lukket ved udflytning af vinduer og inddraget til klublokaler.

Klubhuset efter den sidste udvidelse i slutningen af 1950'erne, hvor balkonen på første sal blev inddraget til klublokaler. Bemærk stueetagens lyse farve. Den fik bygningen efter flytningen til det nye stadion i 1944, og den blev i hvert fald bevaret indtil omkring 1970. Foto fra 1966.

I 1965-66 lykkedes det endelig for SIK at få opført et nyt klubhus med tribune mod stadion. Endnu en gang var det medlemmerne, der måtte udføre byggearbejderne, mens kommunen betalte materialerne. Det betød ikke, at det røde klubhus blev ledigt, og i 1971 blev det renoveret indvendigt.

Det var især atletikfolkene i SIK, der benyttede huset til samvær efter træningen, og da de i 1976 gik ud af

SIK og oprettede deres egen forening, Skive Atletik- og Motionsklub, fik de klublokaler i det gamle klubhus. Der var hyggeligt i klubhuset i SAM-tiden – det kan denne artikels forfatter, der dog kun har været der en enkelt aften, bevidne!

I 1998-1999 begyndte – endelig sagde mange! – en omfattende renovering af hele stadionområdet, der også medførte byggeriet af moderne klublokaler i forbindelse

med klubhuset fra 1966. Og så blev det røde klubhus rømmet efter næsten 100 års tro tjeneste!

I dag står det røde klubhus i det ydre i det væsentligste som efter ombygningen i 1919, når bortses fra lukningen af altanen på første sal i slutningen af 1950'erne.

Klubhuset kan karakteriseres som en meget fornemt bearbejdet træbygning med udkraget overetage og med næsten alle originale detaljer intakte. Det er baggrunden for, at Skive kommune i 2004 søgte om tilladelse til at nedtage det røde klubhus for anden gang og flytte det til Krabbesholm Skov, nærmere bestemt den plads, hvor sommerrestauranten »Rosenhøj« lå, indtil den bærndte i 1971.

Planen var i samarbejde med mesterforeningen BYG og fagforeningen T.I.B. at gennemføre flytningen som et led i skolepraktikken for lærlinge på Skive tekniske Skole, men den store byggeaktivitet i midten af »00'erne« betød, at skolepraktikken blev nedlagt – og så faldt flytteplanerne.

I 2005 foreslog Foreningen By & Land, Skive, overfor Kulturarvsstyrelsen, at klubhuset blev fredet, men det blev afslået af Det særlige Bygningssyn, der afgør, hvilke bygninger, der skal fredes, med den begrundelse, at bygningssynet »ikke finder, at Det røde klubhus har kulturhistoriske og arkitektoniske værdier, der kan begrunde en fredning,« men bygningstilsynet tilføjede også, at »Klubhuset er imidlertid et fint eksempel på et tidligt lokalt engagement i såvel sports- som foreningsliv, og har som sådan stor betydning og herunder høj bevaringsværdi for lokalområdet.«

Og så gik det hele i stå igen, og forfaldet fortsatte som før! Men nu er der håb for den gamle bygning.

Den 16. juni 2009 stiftede en række interesserede Foreningen »Det røde Klubhus«, som nu er i fuld gang med i samarbejde med Skive kommune at realisere en plan om at flytte klubhuset til en grund på hjørnet af Engvej

og Havnevej mellem vejen til Dyrskuepladsen og havnebanen. Her skal huset genopføres, idet det er planen udvendigt at tilbageføre bygningen, så den kommer til fremtræde, som den så ud efter udvidelsen i 1919. Så klubhuset får sin altan tilbage, og de kommende brugere af huset – mindre idrætsforeninger og andre kulturelle foreninger – får lejlighed til at nyde en flot udsigt over Skive Fjord. Om alt går vel måske allerede til næste sommer!

Det røde klubhus fortæller om 100 års sportshistorie i Skive og om den initiativrigdom, Skives sportsfolk udfoldede for at skabe deres eget hus. Sportspionererne ville nok undre sig over, at det hus, som de brugte så megen energi på at bygge, i dag af nogle betegnes som et gammelt pilråddent skur, der bare skal fjernes hurtigst muligt – men sådan kommer det forhåbentlig heller ikke til at gå!

Kilder

Skive kommunes tekniske Forvaltning, sag »Flytning af Idrætshuset«. Skive kommunes arkiv.

Foreningen for by- og landskabskultur i Skive Kommune i samarbejde med By og Land, landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur: Forslag om fredning af Skive Atletik- og Motionsklubs klubhus. 2005.

Skive kommune, teknik- og miljøudvalget, dagsorden 31. marts 2009: Engvej 19 – Bevaringsværdigt klubhus på Skive Stadion (Det røde Klubhus).

Jens Eskildsen og Niels Mortensen: Det røde Klubhus fra Grønnegade. I: Skuret. Bygningskulturens Dag 2000. Udgivet af Skov- og Naturstyrelsen 2000, s. 21-24.

SIK – Skives idrætsklub gennem 100 år. 2001.